

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. O.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. H. H., advokátkou v B., proti žalovanej **R. J.**, bývajúcej v S., **o vypratanie nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 4 C 216/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. mája 2010 sp. zn. 4 Co 370/2009, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. mája 2010 sp. zn. 4 Co 370/2009 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Malacky rozsudkom z 29. júna 2009 č.k. 4 C 216/2008–156 uložil žalovanej povinnosť vypratať pozemky v k. ú. S., parc. č. X. – zastavaná plocha o výmere X. m², parc. č. X. – zastavaná plocha o výmere X. m², zapísané na LV č. X. vedeného Správou katastra M. pre obec S., k. ú. S. a to v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom na začatie konania doručeným súdu 16. marca 2007 sa žalobca domáhal pôvodne voči právnej predchodkyňi žalovanej (R. C.) vypratania bytovej jednotky pozostávajúcej z 2 izieb, chodby, kuchyne a komory nachádzajúcej sa v nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. pre k. ú. S. ako rodinný dom súpisné číslo X. postavený na parc. č. X. a príslušných pozemkov (parc. č. X. a X.). Návrh na začatie konania žalobca odôvodnil tým, že na základe daru od svojich rodičov je vlastníkom predmetných nehnuteľností, pričom jeho rodičia nehnuteľnosti nadobudli titulom kúpnej zmluvy. Počas prevodov majetkových práv k týmto nehnuteľnostiam žili v časti nehnuteľnosti K. J. (s družkou R. C.), ktorý mal k časti tejto nehnuteľnosti nájomný vzťah. Súd konštatoval, že z daného obdobia sa nezachovali všetky listiny a K. J., R. C. už zomreli. Súd

nemal jednoznačne za preukázané, či K. J. začal bývať v predmetnom byte, ktorý bol v tom čase podnikovým bytom Š., za účinnosti zákona č. 67/1956 Zb. o hospodárení s bytmi, alebo za účinnosti zákona č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi, ktorý nadobudol účinnosť 1. apríla 1964. Vzhľadom na odstup času nebolo možné ustáliť, či zo strany vtedajšieho zamestnávateľa K. J. bol zachovaný postup vyžadovaný právnymi normami, a teda či bol podaný návrh na pridelenie bytu K. J. a či vtedajší miestny národný výbor vydal rozhodnutie o pridelení bytu. Súd ďalej uviedol, že za predpokladu, že K. J. bol riadnym nájomcom bytu v predmetnom rodinnom dome, jeho smrťou v roku 2002 sa nájomný vzťah neukončil, ale prešiel na jeho družku a tie z detí, ktoré s ním v čase jeho smrti žili v spoločnej domácnosti (§ 706 Občianskeho zákonníka). Po smrti K. J. žalobca nespochybňoval právo nájmu žalovanej (resp. jej matky R. C.), keď nepostupoval podľa § 706 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd dospel k záveru, že by bolo v rozpore s dobrými mravmi, keby žalovanej bola uložená povinnosť vypratať časť nehnuteľnosti – byt, ktorý v dome užíva, a to bez akejkoľvek náhrady. Za jednoznačný považoval súd úmysel vtedajšieho zamestnávateľa K. J. poskytnúť mu ako svojmu zamestnancovi byt na užívanie. Všetci právni nástupcovia, ktorí následne nehnuteľnosť nadobudli, užívanie bytu touto rodinou rešpektovali. Súd vyhovel návrhu v časti uloženia povinnosti žalovanej vypratať príľahlé pozemky (parc. č. X. a X.), pretože dospel k záveru, že tieto pozemky neboli súčasťou „pridelenia bytu“. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu (v časti zamietajúceho výroku a výroku o trovách konania) rozsudkom z 12. mája 2010 sp. zn. 4 Co 370/2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti potvrdil. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že s prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania, odvolací súd považoval vykonané dokazovanie súdom prvého stupňa za dostatočné a z neho vyplývajúce skutkové zistenia a právne závery za správne. S odôvodnením jeho rozhodnutia sa stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.), pričom námietky žalobcu nepovažoval za dôvodné. Uviedol, že ak sa žalobca domáhal vypratania predmetného bytu v rodinnom dome, ktorého je vlastníkom, tak aj v prípade, že by nebolo jednoznačne preukázané, že na žalovanú prešiel nájom k bytu a za danej situácie nemá inú možnosť riešiť si svoju bytovú potrebu, možno považovať výkon vlastníckeho práva žalobcu v takomto prípade vypratáním bytu žalovanou za v rozpore s dobrými mravmi (§ 126, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). O rozpor výkonu tohto práva žalobcu s dobrými mravmi by nešlo v prípade, že by žalovaná iným spôsobom poškodzovala jeho práva závažným spôsobom, ako

napr. poškodzovala by dom, bezdôvodne by odmietala platiť nájomné a podobne. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzoval z § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Poukázal na to, že v danej veci osoby bývajúce v predmetnej nehnuteľnosti nemajú uzavretú nájomnú zmluvu so žalobcom. Mal za to, že skúmanie prechodu práva nájmu v zmysle ustanovenia § 706 ods. 1 Občianskeho zákonníka a následná žaloba o určenie splnenia podmienok prechodu práva nájmu predpokladá, že nie je spochybnený platný nájomný vzťah nájomcu, od ktorého odvodzujú svoje právo prechodu nájmu osoby splňajúce všetky podmienky v zmysle § 706 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobca nemal žiadnym spôsobom preukázaný nájomný vzťah K. J., preto nemal dôvod riešiť situáciu žalobou v zmysle § 706 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Tak ako vyplýva z dokazovania v súvislosti s nadobudnutím vlastníctva nehnuteľností, žiadne relevantné skutočnosti, okrem tvrdení žalovanej nenasvedčovali tomu, že sa k nehnuteľnostiam viaže právny vzťah, ktorý je žalobca povinný rešpektovať. Na základe ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je možné súdnym rozhodnutím konštituovať dovtedy nejestvujúce právo pre faktického alebo neoprávneného užívateľa bytu a tým zároveň určovať povinnosť vlastníkovi bytu. Takéto právo v prospech žalovanej súd v rozsudku nekonštituoval, iba zamietol žalobný návrh na vypratanie s odôvodnením, že takéto rozhodnutie by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Zamietnutím návrhu o vypratanie nehnuteľnosti s odôvodnením, že by to bolo v rozpore s dobrými mravmi, súd zasiahol do práv a oprávnených záujmov žalobcu bez právneho dôvodu a tým porušil zákon v neprospech žalobcu. Napriek návrhom účastníkov na rozhodnutie sa súd jednoznačne nevysporiadal s právnou otázkou, či medzi účastníkmi právny vzťah zodpovedajúci nájmu je alebo nie je, a či tento byt je spôsobilý byť predmetom nájmu. Poukázal na to, že vo svojom odvolaní žalobca namietal aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania. Touto časťou odvolania sa krajský súd vôbec nezaoberal a rozhodol len o trovách odvolacieho konania.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila. Právna zástupkyňa žalovanej, ktorá však nemala plnú moc aj pre dovolacie konanie, navrhla rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 O.s.p., prípustnosť dovolania z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné (teda aj dôvodné) proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto

samosudcu rozhodoval senát. Vady v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal, vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. zakladajúcej prípustnosť a dôvodnosť dovolania, t.j., že odvolací súd svojím postupom odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) je treba rozumieť taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv

a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 1X.001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, z 5. apríla 2007 III. ÚS 171/2006).

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je **i právo účastníka, aby bolo rozhodnuté o všetkých jeho podaniach.**

Odvolačí súd napadnutým rozhodnutím nerozhodol v celom rozsahu o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvého stupňa, pretože tento rozsudok bol žalobcom napadnutý nielen v jeho zamietajúcej časti a ale aj **v časti výroku o trovách konania** (viď čl. 164, 169 spisu). Z odvolania žalobcu z 31. júla 2009 (č.l. 164 a nasl. spisu) jednoznačne vyplýva, že žalobca podal odvolanie aj proti výroku o trovách konania. Okrem iného žalobca v odvolaní uviedol, že rozhodnutie o trovách konania považuje za nesprávne a to s prihliadnutím na úspešnosť žalobcu v danom spore, keďže úspešnosť závisela od hodnotenia súdu. Rozhodnutie považoval za rozhodnutie v rozpore s § 142 O.s.p. Záver odvolacieho súdu, že odvolaním bol napadnutý len zamietajúci výrok rozsudku súdu prvého stupňa (trovami konania pred súdom prvého stupňa sa vôbec nezaoberal) je nesprávny a týmto postupom bola odňatá účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2011

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová